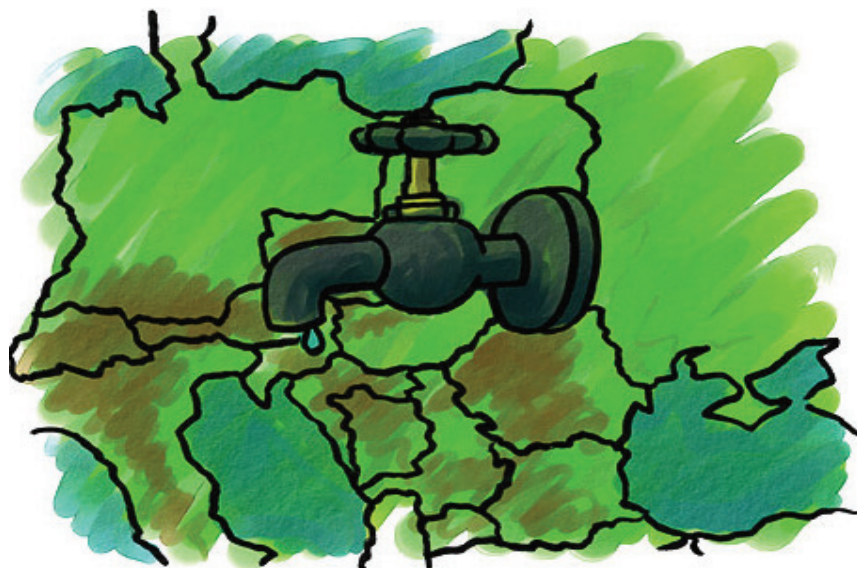

Рационално използване на водата

Водата се използва в селското стопанство (за напояване) и промишлеността (при производството на стоки и като охлаждащ и затоплящ агент), както и за битови нужди (пиене, лична хигиена, миене и отдих). В Европа като цяло, 53 процента от транспортираните повърхностни и подземни води се използват от промишлеността, 26 процента в селското стопанство и само 19 процента – за домашни нужди. В България на индустриалния сектор се падат около 85% от общото водоползване, на селското, горското и рибното стопанство – около 7%, а останалите около 8% се използват от домакинствата и в сферата на услугите. Средногодишното потребление на вода на глава от населението в България е около 100 л/ден.

Ключовите фактори за наличието на вода са климатът и промените в хидроложкия цикъл. За недостиг на вода може да се говори, когато експлоатацията на водните ресурси се приближава или надхвърля устойчивите граници. Учените предупреждават, че ако повече от 20 процента от възобновяемите сладководни ресурси се използват за селскостопански, промишлени и битови цели, водните ресурси са подложени на стрес. Ако този показател надвишава 40 процента, това е индикация за явно неустойчиво използване на водните ресурси.

Какво вещаят за водните ресурси в Европа климатичните промени?

- Очакват се по-чести засушавания и продължителни условия на нисък отток на реките. Недостигът на вода за питейни нужди и напояване ще се срещат по-често в средиземноморския регион.
- По-високите температури на водата по време на горещи вълни ще намалят количествата разтворен кислород в реките, а по-честите обилни валежи ще увеличат оттичането на замърсители от градските и земеделските райони.

- Екстремните метеорологични условия, съчетани с променени сезонни модели на валежите, може да увеличат загубите на почва и хранителни вещества.

Симулационни математически модели показват, че глобално затопляне с 2°C се очаква да доведе до намаляване на речния отток с повече от 50 процента в Южна Европа, Израел и големи части от Турция, докато Югоизточна Европа (включително България), Източна Европа и подрегионите на Кавказ биха могли да изпитат намаление с до 30 процента. Освен това общата тенденция за затопляне и намаляване на речния отток най-вероятно ще засегне производството на електроенергия, със съпътстващо въздействие върху цената ѝ.

Страните могат да компенсират недостига на възобновяема прясна вода чрез използване на подпочвените водни ресурси. В Европа 15 процента от общото водоземане е от подземни водоносни хоризонти. Най-голям дял се използва за питейни нужди. В много страни подпочвените води се използват също за промишлени и селскостопански цели.

Търсенето на вода за селскостопански, промишлени и битови цели ще бъде допълнително увеличено от въздействието на изменението на климата и социално-икономическото развитие. Това ще доведе до конкуренция за вода, увеличавайки риска от конфликти на интереси между секторите, свързани с водата. Така че – ефективното използване на водата във всички сектори е все по-важна задача за европейските общества.

Добрите практики за управление на водите в контекста на изменението на климата варират от подобрена ефективност на използването на водата до прилагане на стратегии и практики за адаптиране, включително обезсоляване на вода, пестене на вода, въвеждане на икономически стимули и насърчаване на промяна в поведението на консуматорите.

Един ефикасен подход за пестене на вода е повторното използване на пречистени отпадъчни води. Той е възприет в средиземноморските страни, главно за селскостопански цели. Процентът на повторно използване на водата е висок в Кипър (100 %) и Малта (приблизително 60 %), докато в Гърция, Италия и Испания достига едва 5-12%. Потенциалът за увеличаване на повторно използваните отпадъчни води в Европа е значителен, въпреки че навлизането на решения за повторно използване на водата е възпрепятствано от различни бариери като неадекватно ценообразуване на водата и недостатъчен контрол върху черпенето на прясна вода. Трябва да се има предвид, че безопасното повторно използване на отпадъчни води изисква строг контрол на качеството им и свързаните с това рискове за здравето.